

POLITIEK Overheden krijgen met Klavertje 4 een onderneming verantwoordelijk voor 2500 hectare in hun midden

Beetje bedrijf, beetje overheid

Waar politiek tekortschiet en het bedrijfsleven het niet alleen kan, verschijnt de overheids-NV. Bij Klavertje 4 krijgt die het beheer over liefst 2500 hectare.

door **Paul van der Steen**

Al vanaf het allereerste begin spiegelde de betrokkenen bij Klavertje 4 zich graag aan Schiphol en de Rotterdamse haven. Zoals deze twee *mainports* van levensbelang zijn voor de Nederlandse economie, zo moet ook het bijna 2500 hectare grote gebied ten westen van Venlo uitgroeien tot het kloppend hart van de agri-food in Noordwest-Europa. Daarnaast dient Klavertje 4 het uithangbord te worden van het groene ondernemen volgens de principes van *cradle 2 cradle*, de filosofie van de gesloten kringlopen. De stroperigheid en versnippering van het lokale bestuur lijken alleen een rem bij zulke grote ambities. Met vier betrokken gemeenten en een provincie kan op zijn best de wendbaarheid van een mammoet-tanker worden bereikt, waar de mogelijkheid om sneller en radicaler te kunnen sturen gewenst is. Bovendien: waar de lokale overheden wellicht blijven hangen in regionaal gekissebis, kan een onderneming boven de grenzen uitstijgen. „Op een aantal gebieden schiet de politiek tekort qua slagkracht en kan de markt het ook niet alleen”, constateert Mirko Noordegraaf, hoogleraar publiek management aan de Universiteit Utrecht. „De overheids-NV lijkt dan een voor de hand liggende constructie.” De term ‘overheids-NV’ is redelijk ingeburgerd, maar volgens Kid Schwarz, hoogleraar handels- en ondernemingsrecht aan de Universiteit Maastricht, betekent het juridisch niets. „Het is een naamloze vennootschap, maar dan één waar overheden in deelnemen.”

Voor een dergelijke vorm van samenwerking van gemeenten en provincie vindt Schwarz in eerste instantie het oprichten van een stichting meer voor de hand liggen. „De winsten komen dan ten goede aan de stichting. Waarom zouden overheden winst moeten maken in een onderneming? Als dat dé vorm is, moet je het dan niet helemaal overlaten aan het bedrijfsleven? Als het nu fout gaat,

worden de kosten afgewenteld op de burger.” Ook volgens Noordegraaf is de overheids-NV geen garantie voor succes. „Het staat of valt met de politiek-democratische verankering: met welke opdracht gaat de overheids-NV van start en hoe wordt de controle door de betrokken overheden geregeld? Dan nog is de

vraag of raadsleden die hun functie in deeltijd uitvoeren en wethouders van kleinere gemeenten voldoende toezicht kunnen houden. En wie gaat de NV leiden? Van zo iemand wordt een grote veelzijdigheid verwacht: ondernemingszin en tegelijkertijd een goede politieke antenne en gevoel voor het publiek belang. Als dat niet allebei

aanwezig is, valt het nog rondom zo’n manager te organiseren: het type ondernemer dat een tweede man met een groot hart voor de publieke zaak naast zich zet.” Hoe het fout kan gaan, bewijst de affaire rond Willem Scholten, de directeur van het Rotterdamse Havenbedrijf. Eerder deze maand werd bekend dat het openbaar mi-

nisterie hem gaat vervolgen voor een reeks van strafbare feiten, zoals het tekenen van valse documenten en het voeren van een onvolledige administratie. Aan de partners van Klavertje 4 de komende tijd de keuze. Als ze gaan voor een overheids-NV zal over het toezicht en de bemensing nog het nodige gediscussieerd worden.

